

דרשה פ' נח תש"ע מאת הרב דוד אברהם ספקטור לכבוד בר המצוה אבי שפירא בנושא:

שְׁפָה אֶחָת וּדְבָרִים אֲחָדִים

שבת שלום וברכת מזל טוב לבר המצוה לאברהם שמואל, לאבי שפירא ולהורים, שם טוב ושרונה והוריה לוי ומרים שדכן וברכה מיוחדת לסבתא מרטה שפירא, אמו של שם-טוב שנתנה לך התפילין, שהתחלת להניח לפני כחודש, אבל היית מאוכזב שבגלל חול המועד והחגים לא יכולת להניח אותם ברוב החודש. וזה הזכיר לי התשוקה הגדולה לתפילין של ר' לוי יצחק מברדיצב שאחרי החג לא ישן כל הלילה, כדי שמיד על הבוקר יזכה להניח תפילין. אבי, קראת בתחילת הפרשה על תיבת נח. רבים עלו להר אררט בתורכיה ואחדים מצאו את התיבה שם. אחד מהם הוא החוקר הצרפתי פרנאד נאווארה, שטיפס באוגוסט 1952 על ההר אררט לגובה של 4200 מטרים וראה שם אניה שארכה כ-150 מטרים, קבורה בתוך כיפת קרח הנצחית. האדם נמשל לתיבת נח. יש זמן שכולם נכנסים לתיבה פנימה ויש זמן שהתיבה נפתחת כלפי העולם. זה דומה למצב של הבר מצוה. יש שנים של חינוך למדות ולמצוות, אבל הכל מכונס באדם בתיבה עד הבר-מצוה. ומיום הבר מצוה התיבה נפתחת לעולם, ואתה נעשה חלק מכנסת ישראל, מעם ישראל כדברי הזהר בקיום תורה ומצוות. וכעין זה מובא בפסיכולוגיה ההתפתחותית, שבילדות המוקדמת הילד מחפש ומגלה את האני, האגו, ההגדרה העצמית ועסוק בצרכים שלו, שלי שלי ושלך לפעמים גם שלי, אבל סביב גיל ההתבגרות המקביל לגיל המצוות הילד המתבגר מחפש את השייכות החברתית. שלי שלך ושלך שלך. שני השלבים האלה מתאר הרב קוק בספרו מוסר אביך (עמ' לח,לט), כאשר האדם נמשל לתיבת נח: "והנה הקב"ה ברא את האדם בחכמה, על-כן שולט (האדם) בנפשו לכנוס אליו כוחותיו (הנפשיים והרוחניים), כמו שנתקן העולם ע"י גידול בע"ח בתוך התיבה", (זאת אומרת שבשלב ראשון כמו עד גיל בר מצוה האדם מתעצם בתוך התיבה, בתוך עצמו) אבל (ממשך הרב קוק) לא זוהי התכלית. רק במשך... (הזמן) צריך האדם לנסות כוחותיו אולי יוכל לשלוח (אותם) חפשי ויעבדו עבודת השם ביתר שאת (ביתר עוצמה). והוא ענין שילוח העורב והיונה, שימצא האדם בנפשו דרכים שיוכל לנסות כוחותיו, כמו נח ששלח מעופפים שכנפיהם מגינות עליהם ממי המבול... עד שידע כי חרבה פני הארץ ואז אמר הקב"ה לנח: צא מן התיבה." כך אתה אבי לוקח איתך את כל הכוחות והעוצמות מהתיבה, מהבית ומהישיבה ותפקידך עכשיו לצאת מן התיבה ולתרום לאחרים ע"י שתקיים את המצוות בשמחה ותחשוב לפני כל מצווה שתעשה אותה לשם הקב"ה ובשם כל ישראל. זה נרמז במשחק טניס שהתחלת לשחק באחרונה. סיפרת לי שבינתיים אתה משחק לעצמך בחצי מגרש ורק בשלב הבא אתה משחק עם מישהו אחר, במטרה להעניף את הכדור מעל המחיצה המבדלת ביניכם. ובמעוף כזה יש לגשת גם לכל מצווה כדי שלא יהיה רק במגרש שלך אלא יעבור את המחיצה גם למגרש של השני, בבחינת נר מצווה שתאיר לכל יהודי באשר הוא. עוד קראת בהמשך הפרשה על מגדל בבל ודור ההפלגה: וַיְהִי כָל הָאָרֶץ שְׂפָה אֶחָת וּדְבָרִים אֶחָדִים. ובהמשך ה' בעצמו מעיד אליהם: וַיֹּאמֶר ה' הֵן עַם אֶחָד וְשָׂפָה אֶחָת לָכֵן. לכאורה זה נפלא אחדות האנושות, האומות המאוחדות UNITED NATIONS. השאלה הגדולה היא למה נענשו? מה פשעם ומה חטאם? אדרבא מגיע להם פרס נובל לשלום. אין תשובה לזה בפשט הפסוקים לעומת דור המבול שחטאם מפורש בתורה: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לִנְחָן קָץ כָּל בָּשָׂר בָּא לִפְנֵי מִי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי מַשְׁחִיתָם אֶת הָאָרֶץ. ואונקלוס תרגם חמס: "חטופין". ומאז עד גלעד שליט אין שנוי. לעומת דור המבול, דור ההפלגה אינם אנשי חמס שמשחיתים וחוטפים אלא הם לכאורה אנשים חיוביים מאוד, בונים עיר ומגדל: וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ הָבָה נִלְבְּנָה לְבָנִים וְנִשְׂרָפָה לְשָׂרָפָה וְתִהְיֶה לָּהֶם הָלֶבְנָה לְאֵבָן וְהַחֲמֵר הָיָה לָּהֶם לְחָמֶר. וַיֹּאמְרוּ הָבָה נִבְנֶה לָּנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַּשָּׁמַיִם וְנַעֲשֶׂה לָּנוּ שֵׁם פֶּן נָפוּץ עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ. לכאורה חבריה חיוביים ונמרצים. יש להם כבשן אש כדי ליצור לבנים לצרכי בניה ובונים עיר ביחד, כדי שלא יתפזרו. (ערש הציביליזציה עמ' 155) בחפירות ארכולוגיות בעירק מצאו את מגדל בבל המקורי שנחרב ושוקם אחר-כך על ידי נבוכדנצר. זו פירמידה ענקית בגובה 100 מטר, רבת מפלסים, מוקפת מחסנים ומעונות על שטח של 600 דונם. אז אם הם כאלה בנאים טובים, למה הם נענשו? מה חטאם ומה פשעם? על שאלה זו משיב הנצי"ב מוולוז'ין בפירושו העמק דבר: "באשר אין דעות בני אדם שוים, חששו שלא יצאו בני אדם מדעה זו ויהיו במחשבה אחרת, על כן היו משגיחים שלא יצא איש מהישוב שלהם. ומי שסר מדברים אחדים שביניהם, היה משפטו לשריפה (בכבשן האש), כאשר עשו לאברהם אבינו (שבנס ניצל), נמצא היו דברים אחדים שביניהם לרועץ שהחליטו להרוג את מי שלא יחשוב כדעתם." לפי הנצי"ב חטאם של דור הפלגה היה, לא שרצו אחדות, 'שפה אחת' אלא שרצו אחדות 'דברים אחדים', משטר מחשבות, THE BIG BROTHER STATE ולא השאירו מקום לדעות אחרות. ורצון ה' הוא שיהיה מקום בעולם לכל אדם ולכל דעה ישרה. זה למדתי על בשרי, כאשר החניתי באחד הבקרים את המכונית לפני גן יובל במפרץ חניה. פתאום מופיעה לידי מכונית אדומה עם גברת נחרצת: "אדוני זה המקום של הגננת, נא לפנות את המקום." על זה נאמר: "אין אדם שאין לו מקום." לך אבי יש מקום מיוחד בעולם, ואני מברך אותך שה' יהיה אתך בכל אשר תלך ותעלה מעלה מעלה בתורה ובמצוות ובשם הקהילה אמסור לך ספר.